SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2014

6
10

SÅ RART!

Ute i skog og mark er det alltid mye å se på og bli kjent med, enten det er lite som en edderkopp, eller kjempestort, som et fjell! Tar du med deg et forstørrelsesglass eller en kikkert blir det enda mer spennende. God tur ut!

TEMA: UTFORSKER

Se, lytt, føl, lukt og smak: Få gode ideer til hva du kan utforske av små og store saker.

AKTIVITETSTIPS
Lag en adventskalender og gi bort!

SPEIDERMAT
Pannekaker: Utforsk nye smaker!

BLI EKSPERT
Mat fuglene om vinteren

INNHOLD

SPEIDEREN 6-10 #3.2014

Hva er dette? Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i Småspeiderloggen og i Speiderbasen.

Mål: F-1, 9, 10

KORTNYTT • SIDE 4

UTFORSK NOE I DAG • SIDE 6

I KANO GJENNOM BYEN • SIDE 8

UTFORSK FUGLENE OM VINTEREN • SIDE 12

GØY PÅ LANDSLEIR • SIDE 14

BØRRE OG ULRIKKE • SIDE 16

EN FLAMME FOR FRED • SIDE 18

PÅ SPORET AV PROFESSOR DRØVEL • SIDE 20

SMÅ OG STORE NYHETER

AKTIVITETSTIPS

BLI EKSPERT

LEDER

Jeg heter **Kirvil** og er redaktør for Speideren.

UTFORSK NOE NYTT!

Du som er beverspeider eller småspeider er sikkert glad i å utforske, og det er en lur ting å like! Det er jo så gøy å utforske, og så kan du finne ut mye spennende om alt mulig rart! Særlig når du er ute. Du kan utforske lyder, dyr og fugler du ser, og ting du kan ta på, eller hvordan noe lukter og smaker.

I dette nummeret av Speideren finner du en bildefortelling om noen som utforsker byen sin med kano, og en historie om noen speidere som har lett etter en mystisk professor som forsvant for mange år siden … Dessuten forteller vi om en speider som gikk veldig langt for å komme seg hjem fra leir – han var ikke redd for å prøve noe nytt!

Kanskje ønsker du deg en spesiell adventskalender i år? I Speideren kan du se hvordan du kan lage en kalender som du kan gi bort. Er du glad i pannekaker? Da har vi en oppskrift som du kan prøve. Du kan jo lage dem sammen med en eldre bror eller søster, eller en voksen.

«Du kan utforske lyder, dyr og fugler du ser, og ting du kan ta på, eller hvordan noe lukter og smaker».

Tenk om det blir den nye favorittmiddagen din! Sånn er det av og til med nye ting vi prøver. Utforsk noe nytt hver dag, da kan du oppdage at du liker mye mer enn du trodde, enten det er urtepannekaker, eller en ny lek!

God lesning!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Løwehjerte design AS
Trykk: 07 Media
Opplag 6-10: 5 650 (16 800 totalt)
Forsidefoto: Tove Arntzen
Redaksjonen avsluttet: 14.10.2014
Generalsekretær: Jens Morsø
Speidersjef: Knut Slettebak

Bidragsytere: Silje Høysæter, Karoline B. Tetzlaff Hauge, Espen Willersrud, Arild Johannessen, Ksenia Sazonova, Ivan Chetwynd/St. Georgs Gildene Norge, Karine Bogsti, Morten Ree/Norsk Ornitologisk Forening
Redaksjonen:
Tove Arntzen (tovearn@online.no)
Carl-Frederic Salicath (cfsalicath@gmail.com)
Alexander Vestrum (vestrum@gmail.com)

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

Korte nyheter om små og store speiderhendelser. Har du gjort noe som andre bør kjenne til? Tips oss på kirvil.kaasa@speiding.no

FOTO: AP

APS MICAELSEN SKRYTER AV SPEIDEREN

Speideren utjevner ulikheter, mener arbeiderpartipolitiker Torgeir Micaelsen. I et intervju med bladet Sykepleien forteller helsepolitikeren blant annet om sin speiderbakgrunn og beskriver det som en viktig sosial læringsarena.

– En gang i uken møttes vi guttene. Jeg husker godt en 13-åring. Han holdt seg mye for seg selv og hadde tydeligvis ikke så stort daglig nettverk, sier Torgeir.

– Den ukentlige samlingen i speideren gav ham mulighet til å være sammen med andre jevnaldrende. Selv om vi guttene hadde svært forskjellig bakgrunn, ble denne ulikheten langt på vei utjevnet disse kveldene, fortsetter han.

FOTO: HALVOR ULVENES, VARDEN

TYSKE SPEIDERE OVERRASKET AV UVÆR – SØKTE LY

Store styrker ble satt inn i letingen etter tyske speiderjenter på tur ved Norsjø i Telemark i august. Vitner meldte at kanoen med jentene hadde kantret, skriver avisa Varden. Det stemte imidlertid ikke, for de tyske speiderne hadde padlet til land da de ble overrasket av uvær.

– Vi var ikke redde, men ble overrasket av et uvær, forteller Christina Rappel, en av dem.

LILLESAND-SPEIDERE PÅ LEIR I ENGLAND

17 vandrere og to ledere fra Lillesand speidergruppe i Sørlandet krets deltok på den engelske speiderleiren Chamboree 2014. Leiren ble arrangert i Cheshire, nær Liverpool og Manchester, og rundt 5 500 speidere fra over ti ulike nasjoner deltok. Lillesand-speiderne delte leirområde og -utstyr med en lokal speidergruppe fra Cheshire.

– I løpet av uka ble de norske og engelske speiderne riktig godt kjent, og den engelske speidergruppen planlegger nå et besøk i Norge om cirka to år for å oppleve norsk speiding, forteller Lillesand-leder Tone Falkenhaug.

FOTO: PRIVAT

FOTO: STIAN TORSTAD, STIAN PHOTOGRAPHY

PALESTINSKE SPEIDERE TIL TOPPS I TRØNDELAG

I sommer hadde Vanvikan speidergruppe i Sør-Trøndelag krets besøk fra Palestina. Speiderne fra First Ramallah Group fikk blant annet med seg en klatretur opp Munkstigen. Med sine 950 meter er den Nord-Europas lengste klatresti, og på toppen er man 519 meter over havet.

– Vi har planer om å utvikle det forholdet videre også, og var invitert nedover til Israel/Ramallah i oktober. Men det er foreløpig lagt på is, pga. krigen der nede nå, forteller Vanvikans gruppeleder, Frode Sollie.

FOTO: CARL-FREDERIC SALICATH

SI ;D: – MELD DEG INN I SPEIDEREN!

– Åtte år som speider har gitt meg opplevelser jeg alltid vil huske, skriver Erik Steinsbu Wasberg (16). Han er en av kommentatorene i Aftenpostens spalte Si ;D, og speider i 1. Røa.
– Som speider lærer man noe nytt hele tiden. Og nei! Det er som regel ikke å knyte knuter eller hjelpe en gammel dame ved et lyskryss. Man lærer om samarbeid, kreativitet, friluftsliv og ledelse. Det har gitt meg mye glede og nytte i hverdagslivet og gjort meg til en bedre leder og medmenneske, skriver han, før han avslutter med denne oppfordringen:
– Jeg håper du tar sjansen og melder deg inn. Eventyrene er der ute, avslutter han.

FOTO: FILIP WENNERØD, PORSGRUNNS DAGBLAD

SPEIDERDAG FOR ELEVER I PORSGRUNN

16 elever fra 5. til 7. klasse fikk prøve seg som speidere for én dag i Porsgrunn. Det sto Frikirken for på en av de siste skoleferiedagene i august, skriver Porsgrunns Dagblad. Grunnen til initiativet var at SFO ikke omfatter denne aldersgruppen. Blant annet bakte skolebarna pizza på skogsmåten.
– Alle har brukt formiddagen til å heve pizzadeigen i en frysepose på magen, forteller speiderleder Solfrid Semb og understreker at hun har brukt metoden tidligere.
– Det er veldig uvant og klissete. Vi kommer ikke til å råde noen til å heve pizzadeigen på denne måten, er reaksjonen fra kusinene Victoria og Hedda, begge tolv år.

FOTO: TONY HURREN

MAKE NEW SCOUT FRIENDS FROM ENGLAND!

11. Bognor Rocks speidergruppe fra den lille kystbyen Bognor Regis, ca. ni mil sørvest for London, ønsker seg norske speidervenner. Troppsleder Tony Hurren kan tenke seg å delta på landsleiren i Bodø i 2017, og i mellomtiden vil han og speiderne hans gjerne ha kontakt med en norsk gruppe. Er det flere norske grupper som melder seg, er Tony gjerne behjelpelig med å formidle kontakt til andre speidergrupper i nærheten av Bognor Regis. Skriv til tony.hurren@philips.com, og legg gjerne ved et bilde av gruppa!

TEMA

TEKST OG FOTO: TOVE ARNTZEN

UTFORSK NOE I DAG!

Har du hørt ordet *utforske* før? Vet du hva det er? Det betyr for eksempel å se nøye på noe vi ikke kjenner så godt, og å forsøke å finne ut av ting. Utforske er noe vi gjør nesten hele tiden, ofte uten å tenke på det. Hver eneste dag lærer vi noe nytt fordi vi har utforsket det. Det kan være en liten bille som kravler på armen din, et skjell du finner i sjøen, en fin stein, dyrespor i snøen, et nytt spill eller et nytt sted du reiser til.

Vi speidere er mye ute, og da er det gøy å finne ut mer om naturen rundt oss. Neste gang du skal på tur kan du jo bestemme deg for noe du har lyst til å finne ut mer om.

Se nøye på tingene rundt deg: Et tre har ikke en helt glatt stamme i bare én farge. Selv om bladene er borte nå om høsten, er det allerede nye knopper ytterst på kvistene. Utforsk trærne, og tenk på det du oppdager neste gang du tegner et tre.

En edderkopp som spinner et nett kan være spennende å følge med på. Den tynne tråden vil ryke hvis du forsøker å ta på den, men den er sterk nok til å holde på edderkoppen og fange små insekter som den kan spise.

Du kan også utforske større ting og gå på oppdagelsesferd på høye fjell og i dype daler. Hva du oppdager, og hva du vil utforske, vil være forskjellig fra gang til gang. La nysgjerrigheten din styre deg, og se hvor den leder deg hen.

Hvis du er syk, eller må holde deg inne av andre grunner, kan kanskje en voksen laste ned en app som heter *Plants by Tinybop* for deg (den koster kr 25). Der kan du utforske og lære masse om naturen som du kan bruke neste gang du skal ut i skog og mark.

Hver sommer er det mange speidere som drar på leir – det er gøy! I sommer var det leir for 300 norske og danske metodist-speidere på et sted i Danmark som heter Trevæld-centeret. Speiderne fikk utforske mye forskjellig på leiren. På bildene ser du noe av alt det de gjorde!

I KANO GJENNOM BYEN

Nysgjerrighet er en speiders beste venn på nye turer. Speideren-redaksjonens faste oppdagere var lei av trikk, og bestemte seg for å utforske det innerste av indre Oslofjord i kano.

IDE: CARL-FREDERIC SALICATH OG SILJE HØYSÆTER • **TEKST:** CARL-FREDERIC SALICATH/KIRVIL KAASA • **FOTO:** ARILD JOHANNESSEN, ALEXANDER VESTRUM OG CARL-FREDERIC SALICATH

Hahaha – herlig med en bytur på vannet!
Juhuuuu – så gøy!

Så fint det er her!

Jeg fant, jeg fant – den kan bli et fint seil! Vi tar den med.
Greit, Askeladden!

Aldri godt å vite hva du får bruk for på en sånn tur!

Da bærer det inn i tunnelen med oss!
Ganske grunt her … Håper vi kommer oss gjennom.

Okei, dette er litt skummelt … Det er ganske mørkt !

Det er mange lyspærer som er gått her inne. Jeg ser ikke åra i vannet, en gang!
Jeg så en rotte!
Jeg hører togene over oss!

Det var spennende, men godt å være ute igjen! Skal vi padle bort til Operaen?
God ide! Vi går i land der!

Her kommer vi, landkrabber!
Aiiii, jeg blir våt på beina!

Eh, tror vi stikker, før noen lurer på om vi er helt koko.
Godt å røre seg litt igjen! Se så god jeg er til dette!

Jeg er på rømmen
Haha, da skulle jeg vist dem denne!

Det er jo så mye vann rundt Oslo! Jeg synes flere burde utforske byen på denne måten.

Ops, der kommer danskebåten, kanskje vi bør kjappe på, og komme oss innover igjen!
Stena Line
Nemlig!

Nei takk, vi trenger ikke haik, vi har det helt fint – og sikkert morsommere enn dere!

Ikke ofte en møter noen på stylter når en padler! Han her har visst stått her en stund.

Kult! Det er jo nesten som å padle gjennom en smal fjord!

Minuttene går mens de venter på pizzaen stekes ...

Mange byer ligger ved vannkanten eller langs elver, og en padletur her er en spennende måte å utforske byen på. Man kan snike seg under brygger og broer, mellom båter, og gjennom kanaler. **HUSK FLYTEVEST!**

Tips for vellykket kanoutforskning:

- Ta med kart, vit hvor du er og hvor du skal, men ikke planlegg hvordan du skal komme deg dit.
- Ta med kamera, og ta bilder av alt du ikke har sett før.
- Ta med lykt, i tilfelle tunneler.
- Ikke ta med mamma, det går aldri bra!
- Lag maten selv, dere er tross alt på tur!

BLI EKSPERT

Mål: F-8

TEKST: KIRVIL KAASA

UTFORSK FUGLENE OM VINTEREN

Fugler som spiser larver og insekter ellers i året må finne annen mat når det er kaldt. Du kan hjelpe dem gjennom vinteren ved å legge ut mat som fuglene liker. Da kommer de gjerne og besøker deg på fuglebrettet!

Mange fugler flyr til varmere land om høsten, men det er også mange som blir igjen her i Norge. De har det ikke lett når kulda kommer og snø og is dekker bakken.

Fuglene trenger mer mat om vinteren enn om sommeren for å holde seg varme. Livet for en fugl i Norge om vinteren handler om to ting: å lete etter mat og spise mens det er lyst, og å slappe av og sove når det er mørkt.

Du kan legge ut gammelt brød, havregryn, en tørr osteskorpe, gammel frukt og nøtter på fuglebrettet. Muggen mat ville du nok ikke spist selv, og den skal du heller ikke gi til fuglene. Da kan de bli syke og dø.

FORSKJELLIGE FUGLER LIKER FORSKJELLIG MAT

Du kan også plukke klaser av rognebær om høsten og legge i fryseren. Legg dem på fuglebrettet når vinteren kommer, så kommer kanskje sidensvansen eller dompapen innom.

Du kan til og med bruke rester av kokte poteter fra middagen – bare husk å dele dem opp i passe store biter. Kanskje får du besøk av en stor, fin fugl med lyseblå vingefjær …

Noen henger opp havrenek til jul. Det ser fint ut, men det er ikke så mange fugler som setter seg der for å spise. Gulspurven liker havre, men den vil aller helst finne maten på bakken.

SOLSIKKEFRØ OG MEISEBOLLER ER BRA, MEN …

Meiseboller er det mange fugler som spiser. Solsikkefrø og meiseboller får du kjøpt mange steder. I frøene og i meisebollene er det mye fett, og det er bra for fuglene. Men hvis fuglematen er gammel, og har ligget på lager siden våren, kan den være ødelagt og smake vondt. Da vil ikke fuglene ha den.

Bor du i blokk, er det ofte ikke lov å henge opp fuglebrett eller meiseboller, men kanskje har dere en hytte som dere bruker om vinteren hvor du kan mate fuglene. Det gjør ikke så mye at du ikke kan legge ut mat der gjennom hele vinteren. Fuglene leter etter mat mange steder, og blir ikke avhengige av én foringsplass.

Du kan også mate andre fugler enn dem som kommer på fuglebrettet! Mange steder finnes det ender som setter pris på å få brødbiter av deg, og dem kommer du ganske tett på hvis du står stille når du mater dem.

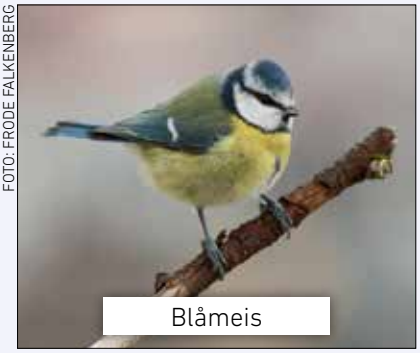

Nøtteskrike

FOTO: GJERMUND GRAVER

DE VANLIGSTE FUGLENE PÅ OG RUNDT FUGLEBRETTET:

FOTO: FRODE FALKENBERG

Blåmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

Granmeis

FOTO: FRODE FALKENBERG

Kjøttmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

Spettmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

Dompap

FOTO: GJERMUND GRAVER

Gulspurv

FOTO: THOR ØSTBYE

Grønnfink

FOTO: GJERMUND GRAVER

Flaggspett

FOTO: GJERMUND GRAVER

Sidensvans

FOTO: THOR ØSTBYE

Skjære

FOTO: GJERMUND GRAVER

Svarttrost

FOTO: GJERMUND GRAVER

Svartmeis

FINN UT MER, OG HA DET GØY MED FUGLER PÅ NETT!

På **FUGLEVENNEN.NO** kan du lære mye mer om fugler. Der finner du også fine spill: Du kan gjette på fuglelyder og på fuglenavn, og du kan mate fuglene med forskjellig mat.

Vil du ha en fin plakat med fuglene rundt fuglebrettet? Lag et kort med bilde av en fugl på, og send til Speideren innen 20. november. Vi trekker ut fire heldige småspeidere som får hver sin plakat!

Sveisne speidere på landsleir i Stavanger i 2013. Bli med neste gang, da, vel! Foto: Andreas Harjo Kjellmann

På en stor speiderleir må det være store leirbål!
Foto: Carl-Frederic Salicath

Hver dag skjer det mye gøy på leiren - hva med sekkeløp? Foto: Andreas Harjo Kjellmann

TEGNESERIER

Ingen sommerleir uten bading, og selvlaget vannsklie rett i fjorden er kult! I Bodø kan du også bade inne. Foto: Alexander Vestrum

Å lære nye ting er moro på leir! Foto: Christer Danmo

Kanskje du liker å stå på en scene? På en landsleir får de som opptrer et stort publikum som klapper for dem! Foto: Andreas Harjo Kjellmann

BLI MED

TEKST: KIRVIL KAASA

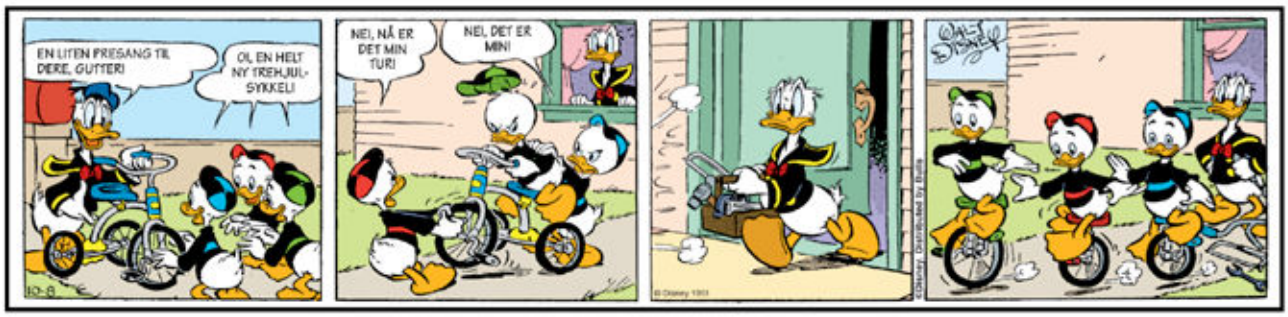
GØY PÅ LANDSLEIR!

Å være med på en speiderlandsleir er kjempegøy! Da er flere tusen speidere på leir på samme sted. Leiren varer i en uke, og du kan være med på morsomme ting hver dag.

Neste gang skal det være landsleir i Bodø. Det skjer i 2017. Du som fyller åtte år i år er gammel nok til å være med da. Og vet du hva? I Bodø er det så lyst om sommeren at du ikke trenger lommelykt om natta, en gang! Disse bildene er fra forrige landsleir, som var i Stavanger i fjor.

Når mange tusen speidere og ledere er på leir i en uke er det lett å få nye venner fra hele landet og fra andre land! Foto: Andreas Harjo Kjellmann

BØRRE & ULRIKKE

TEKST: KAROLINE TETZLAFF B. HAUGE • **ILLUSTRASJON:** VÅR HORVEN

EVENTYRENE ER DER UTE!

DEL 2

Dette er en fortsettelse av historien i forrige Speideren som kom i mai, nummer 2 2014. Hvis du vil lese første del om igjen, og ikke har bladet, kan du finne det på nettsidene våre, www.speiding.no/speideren.

Bestemor Ulv begynte å fortelle: «Da jeg var litt eldre enn deg, Ulrikke, hadde jeg en spilledåse. Det var den flotteste leken jeg hadde, den...»
«Jeg hadde en boks med klinkekuler!» avbrøt bestefar Ulv» «Det var de tøffeste klinkekulene jeg noen gang hadde sett.» Slik fortalte Bestefar og Bestemor Ulv historien, og fylte inn for hverandre underveis etter hvert som de kom på noe spennende:

En dag i sommerferien for mange år siden bestemte unge Ulvar seg for å gå en tur i skogen. Han kjedet seg, for alle vennene hans var på ferie. Han tok fiskestanga, pakket en sekk, tok med kart og kompass, og la ut på tur. Han hadde gått i skogen før, men aldri helt alene, og aldri så langt. Han utforsket stier og små bekker, store steiner og mosegrodde trær som hadde falt over ende, og gikk opp på en stor haug for å få bedre oversikt. Da oppdaget han at det glitret mellom trærne et stykke unna: Et vann han kunne fiske i!

På den andre siden av skogen bodde lille Ulva, hun hadde også pakket en sekk, og skulle på tur i skogen. Hun ville dra på oppdagelsesferd, for hun kjedet seg også veldig.

«Hva kan det være, det er jo nesten aldri folk så langt inne i skogen.»

Ulva kom frem til et vann i skogen. «Her var det koselig, jeg tror jeg vil spise matpakken min her» tenkte hun, og fant en gammel bålplass ved vannet. Der satte hun seg i gresset.
Halvveis i brødskiva hørte hun en lyd i skogen bak seg. Det knakk i greiner, og raslet i bladene. Hun reiste seg forsiktig og listet seg bak en busk.
«Hva kan det være, det er jo nesten aldri folk så langt inne i skogen» tenkte Ulva, og huket seg ned bak busken. Hun tittet frem for å se om det kunne være et dyr: «kanskje jeg er heldig og ser en elg».

Men der kom Ulvar tuslende, med sekken på ryggen og fiskestanga i hånden. Han tittet opp, og så hodet til Ulva bak busken.

«Hei, på deg» sa han høyt og vinket. «Jeg visste ikke det var andre så langt inn i skogen i dag» svarte Ulva.

De ble sittende å prate mens Ulvar fisket. Det ble en fin sommerdag! Etter det møttes de ofte ved det lille vannet. En dag kom det et voldsomt regnvær, og begge krøp i ly under en gran.
«Vi skulle hatt en liten hytte eller gapahuk her» sa Ulvar mens han tittet ut fra grana og så på regnet.
Og slik ble det, hele sommeren bygget de for å lage seg en liten hytte de kunne søke ly i når regnet kom. De utforsket skogen rundt, og lekte der hver dag. Det ble den fineste sommerferien de kunne tenkt seg!

Tegnet av **VÅR HORVEN**, 10 år,
Brekken speidergruppe

VI VIL GJERNE HA FLERE TEGNINGER!
Send oss tegninger av Børre, Ulrikke og Jump, eller tegn noe du liker å gjøre i speideren! Send tegningen din til Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Kanskje den kommer på trykk i neste utgave av Speideren?

Da sommeren var over lovet de hverandre å møtes ved hytta neste år. De la igjen hver sin spesielle ting i hytta, som et løfte om å komme tilbake: Ulvars klinkekuler, og Ulvas spilledåse. Hver sommer møttes de der, de fisket, lekte og koste seg. Når det var veldig varmt badet de, og da de ble eldre sov over i hytta. Til slutt ble de så gamle at de giftet seg, og da glemte de skatten. Helt til Børre, Ulrikke og Jump fant den igjen!

«Det var en fin historie, Bestemor og Bestefar» sa Ulrikke med jordbærsyltetøy rundt munnen. Børre og Jump var enige. «Og du lager verdens beste vafler, Bestemor Ulv!» sa Børre fornøyd og klappet seg på magen. Besøket hos Bestemor og Bestefar Ulv var over, og Børre, Ulrikke og Jump takket for en morsom dag med både eventyr og oppdagelser før de løp hjem til foreldrene sine.

BLI MED

TEKST: IVAN CHETWYND, ST. GEORGS GILDENE I NORGE

FREDSLYSET:
EN FLAMME FOR FRED

Har du hørt om Fredslyset? Det er tent med en tusen år gammel flamme, og kan hjelpe oss til å arbeide for fred og forståelse mellom mennesker.

Fredslyset i Vinger, Kongsvinger. Foto Arve Urlin

Håvard Heggedal fra 2. Molde St. Georgsgildene får fredslysflammen fra Tormod Myhre.

Noen hentet flammen med seg hjem fra Bryggekapellet i Tønsberg Jarlsberg St. Georgs Gilde

Hva er Fredslyset?

Fredslyset er et symbol på fred mellom mennesker. Denne flammen spres til stearinlys, fjøslykter og lignende i november hvert år. . Fredslyset ble først tent fra en flamme i Fødselskirken i Betlehem. Det sies at kirken står der Jesus ble født. Oljelampene i kirken brenner alltid, og har gjort det i over tusen år.

Hvordan kan Fredslyset bety noe for freden når det er krig så mange steder i verden?

Fredslyset kan ikke stanse kriger, bare mennesker kan gjøre det! Men flammen i Fredslyset kan minne oss på at vi må lære å leve i fred. Fredsflammen kan på en måte tennes inne i oss, så vi får lyst til å arbeide for fred. Da kan vi også finne ut av hva vi kan gjøre for å stanse krigene. Fredslyset kan spres og brenne i mange land, og på denne måten nå mange mennesker.

Hvordan kommer flammen til Norge og andre land?

Hvert år spres den fra Betlehem og rundt i verden med fly, tog, båt og bil. Men noen steder brenner flammen året rundt, som i en stor kirke i Danmark. Flammen hentes derfra til Sverige, og så til Norge.
Her fraktes Fredslyset rundt i landet, blant annet med Hurtigruta. Underveis kan hvem som helst møte opp med en egen liten lykt, hente flammen og dele den med andre.

Hva om flammen slukner?

Flammen kan lett slukne - man må passe på den, akkurat som man må passe på freden!
En gang skulle noen speidere frakte lyset fra Hamar til Kongsvinger i en bil. Plutselig måtte sjåføren bremse,

Mannskapet tar i mot fredslysflammen med glede. De skal frakte den fra Molde til Tromsø.

Det er St. Georgs Gildene i Norge som organiserer transporten av Fredslyset her i landet. Se **WWW.FREDSLYSET.NO** for å finne ut hvor og når du eller din speidergruppe kan hente flammen.

og en av speiderne mistet en flaske ned på lampen slik at flammen sluknet! Hva skulle de gjøre nå? Noen mente at de bare skulle tenne lyset igjen og ikke si det til noen. Men til slutt ble de enige om at det ville være juks. De måtte si det som det var. Den uheldige speideren fikk lampen med seg hjem, og neste dag kjørte moren hans syv mil for å hente flammen fra en annen speidergruppe!

EKSPERTEN OG SPEIDEREN

1. Hva betyr ordet utforsker for deg?
2. Hva er det mest spennende du har utforsket?

TEKST: ALEXANDER VESTRUM

LINE JANSRUD

(28), lege og programleder i Newton på NRK.

FOTO: NRK

1. En som utforsker er en som prøver å finne svaret på noe som er ukjent. For å være en ordentlig utforsker, er du lidenskapelig tilknyttet utforskingen din. Det kan være personlig eller vitenskapelig, eller rett og slett snakk om en ekspedisjon.
2. Jeg har utforsket mye spennende! Det første jeg kommer på, er utforskingen jeg gjør i forbindelse med en organ-spalte i «Newton». Selv om jeg er utdannet lege, og kan kroppen rimelig godt, er ekte organer noe helt annet enn «organer i boka». Mye mer uforutsigbare! De må utforskes godt, før vi kan gå på skjermen med det, og få barn til å synes det er interessant.

ELISABETH LANGTANGEN GULLIKSEN

(12), i Rype, 1. Nordstrand, Oslospeiderne.

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

1. En utforsker er en som forsker på ting og ser på ting som han eller hun synes er interessante.
2. Det mest spennende jeg har utforsket var ikke på speidertur, men på en tur med kano og kajakk for å se på bever sammen med storesøsteren, storebroren og tvillingbroren min. Vi måtte være veldig stille. Fordi vi var der på feil tid av døgnet, så vi ikke noen bever, men det var veldig spennende likevel.

Den helsprø NRK-serien **«BRØDRENE DAL OG PROFESSOR DRØVELS HEMMELIGHET»** gikk på TV for første gang i 1979. Spør foreldrene dine om de har sett den!

SPEIDEREVENTYR

TEKST OG FOTO: KARINE BOGSTI, BRUMUNDDAL SPEIDERGRUPPE

«BRUMUND DAL»- SPEIDERE PÅ SPORET AV PROFESSOR DRØVEL

Brødrene Dal fant Professor Drøvel på NRK TV i 1979. Etter det forsvant han, og har ikke vært sett siden. Men speiderne i Brumunddal tror at han kanskje er i Jyltingsmarka i Engerdal! De dro ut på kanoekspedisjon for å lete.

- Har du sett Professor Drøvel, spør Tobias Mellum og Martin Hennie i butikken på Drevsjø.

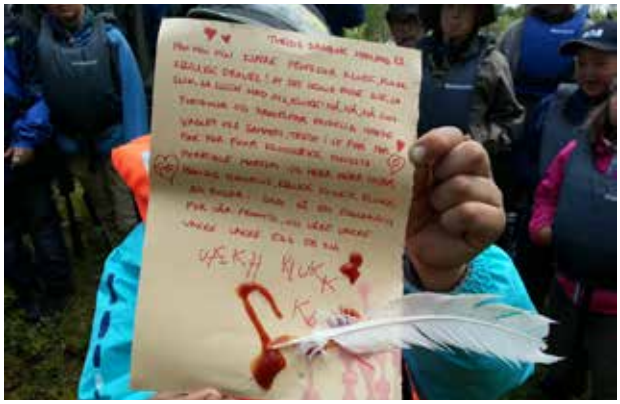
En lørdag i juni dro vi av sted, 21 speidere fra gruppa. Vi skulle være borte i fem dager! Allerede på butikken på Drevsjø skjønte vi at vi var på rett veg, og dermed var det bare å sette kanoen på Glensjøen og lete etter Drøvel.

Andre dagen fikk vi besøk av Jyltingsprinsessa! Hun sa at kanoene og speiderne måtte være døpt for å komme inn i hennes rike. Så ga hun oss en rosa suppe som hun døpte med. Den smakte ikke godt, men kanoene fikk fine navn: Julegris, Polkagris, Heldiggris, Kon Tiki-gris og selvsagt Elvegris.

BREV FRA DRØVEL Plutselig så vi et hvitt telt inne på land. Der lå det hønsefjær og et brev fra Professor Drøvel. Han skrev at han hadde funnet noe, men han hadde ikke klart å skrive brevet ferdig, så vi fikk ikke

Hakk A. Dal (Martin Hennie) nyter rosa Jyltingshavregrøt med strøssel på til frokost.

Siste dagen fant vi et reir med egg, noen blodige hønsefjær og et brev fra Professor Drøvels kjæreste; TV-høna Turid.

Møte med den beryktede Bjerkestammen og høvding Sitting Bull og fetteren Ole Bull, hvor vi måtte gjennom leken Bro,bro, brille, og fikk valget mellom døden eller et eple. Heldigvis ble det epler på hele gjengen.

Professor Drøvel ble funnet igjen inne i et egg av de tre brødrene Gaus, Roms og Brumund Dal i NRK-serien **«BRØDRENE DAL OG PROFESSOR DRØVELS HEMMELIGHET»** i 1979. Siden har ingen sett ham, inntil speiderne i Brumunddal fikk høre at han kan ha blitt sett i Jyltingsmarka! Området ligger mellom Femund og svenskegrensa i Engerdal kommune, og består av mange små vann og kanaler mellom dem.

Kjempefint ekspedisjonsterreng for kanoer som Julegris, Rally 2014-gris og Speidergris.

Amund Aalstad (f. v.), Simen Jægersborg Mathisen og Marte Emilie Nordby er usikre på om de vil smake på prinsessas suppe.

vite hva det var. Han var nemlig utslitt etter å ha møtt Moskito Horrible Mortem, den store dødsmyggen som også Brødrene Dal møtte på sin ferd i 1979.

Vi møtte heldigvis ikke så stor mygg, og kaldt vær og nordavind gjorde at det ikke ble mange myggstikk.

DRØVEL-GÅTEN ULØST Etter fem dager dukket et nytt spor opp! Vi fant et reir med blodige hønsefjær, sjokoladeegg og et nytt brev. Det hadde høna Turid fra NRK Super skrevet. Dette brevet var heller ikke ferdig, og det så ut som det hadde skjedd en ulykke. Da vi leste dette brevet, forsto vi at professoren hadde blitt forelsket i Turid, men vi klarte ikke å løse mysteriet før vi måtte dra hjem igjen. Kanskje Enger Dal har løsningen ...?

AKTIVITETSTIPS

TEKST: KIRVIL KAASA **FOTO:** MARLENE KAASA

Mål: K-4, K-5, L-5

LAG EN ADVENTSKALENDER

Noe av det koseligste mens vi venter på jul er å åpne adventskalenderen – eller julekalenderen, som mange kaller den. Men visste du at det er minst like gøy å lage en kalender selv og gi den bort til noen du er glad i? Det kan være en venn, noen i familien eller en annen som du vil glede.

DU TRENGER DETTE:

- 24 tegneark, gjerne i forskjellige farger
- (24 små papirlapper)
- 24 klesklyper
- En vanlig blyant
- Fargeblyanter
- Klistremerker, fine bilder fra blader eller liknende
- Limstift og glitter
- En lang snor eller et bånd
- Saks

SLIK LAGER DU KALENDEREN:

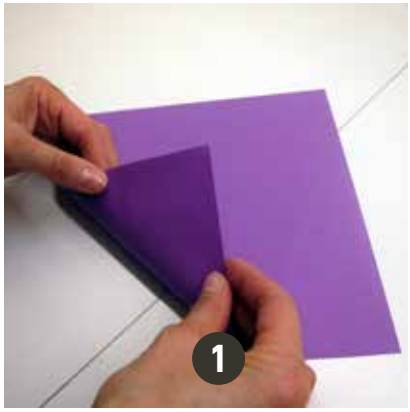
Ta et tegneark. Tegn en liten tegning, eller skriv noe hyggelig midt på arket. Det kan være:

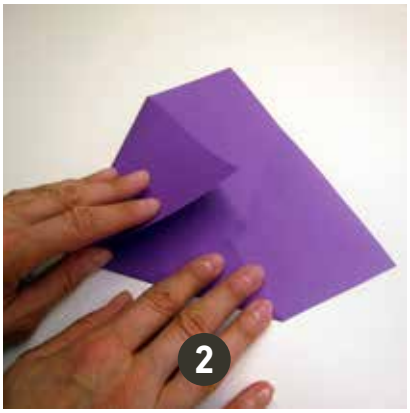
- En vits eller en gåte. Det er fint å starte dagen med å le!
- Noe fint om den du gir kalenderen til, for eksempel: «Du er veldig god til å spille fotball», «Du tegner så fine tegninger», eller «Du er så snill».
- Noe du synes er koselig å gjøre sammen med den som skal få kalenderen. Her er noen forslag:
  - Lese et eventyr eller en bok sammen
  - Ha juleverksted: lage julekort, pakkelapper til julegavene, julepynt eller liknende.
  - Bake pepperkaker, lage pepperkakehus eller lage annet julegodt
  - Se på en julefilm sammen
  - Besøke et julemarked
  - Spille et spill sammen
  - Overraske en nabo med noe dere har bakt eller laget
  - Bake lussekatter (12. eller 13. desember)
  - Øve på julesangene
  - Gå til en av Frelsesarmeens gryter med en gave
  - Gå en kveldstur med lommelykt og refleks
  - Gå en tur i skogen og tenne et bål

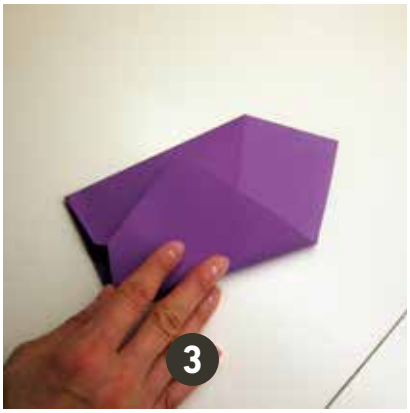
(Hvis du heller vil skrive på små lapper som du legger i konvoluttene, kan du gjøre det. Det gjorde vi!)

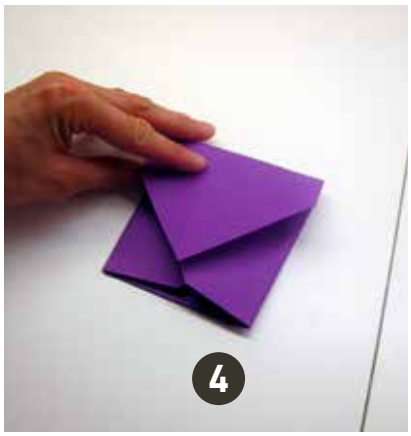
Brett arket som en konvolutt, se på **BILDENE 1-4**. Hvis du vil ha mindre konvolutter, klipper du bare

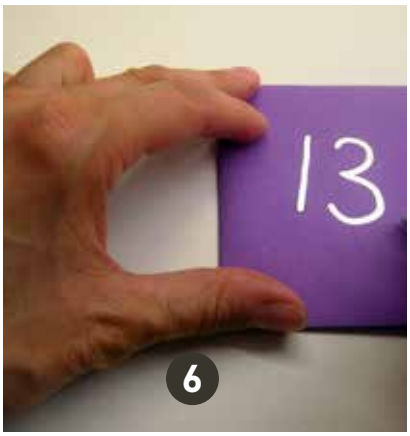

Har du lyst til å lese en fin og litt mystisk adventsfortelling? **JULEMYSTERIET** av Jostein Gaarder har ett kapittel for hver dag fra 1. til 24. desember.

arket mindre. Det letteste er å bruke ark med like lange sider (kvadrater).

Fest et *lite* klistremerke på baksiden for å lukke konvolutten (**BILDE 5**). Husk at den skal være lett å åpne igjen! Lag 24 konvolutter i alt.

Skriv ett tall på forsiden av hver konvolutt (**BILDE 6**), fra 1 til 24, eller lag tallene av lim og glitter. Du kan pynte med klistremerker eller noe annet. Pass på at du ikke bruker farger/tusj som går gjennom arket.

Heng opp snoren eller båndet som en klessnor på et passende sted hos den som skal få kalenderen, for eksempel i et vindu eller på en vegg eller dør. Fest hver konvolutt til båndet med en klesklype.

Når du har festet 24 konvolutter på båndet er kalenderen ferdig!

Hvis du gir bort noe fint å gjøre, husk å lage en påminnelse til deg selv om når det skal skje, så du ikke glemmer det!

PREMIEQUIZ

TEKST: KIRVIL KAASA **FOTO:** IVER GJENDEM

Finn riktige svar på spørsmålene nedenfor ved å lese bladet, og vær med i trekningen av en «Alltid beredt barnesekk 30 liter» fra Speider-sport. Svarfrist er 15 desember.

Hva fikk Carl-Frederic se i tunnelen på kanoturen i Oslo?

- ○ En handlevogn
- ○ En grevling
- ○ En rotte

Hvilke matrester kan du legge ut på fuglebrettet?

- ○ Tørre osteskorper
- ○ Muggent brød
- ○ Kokt torsk

Hvorfor vil Ulvar og Ulva bygge seg en hytte?

- ○ For å gjemme seg for Børre og Ulrikke
- ○ For å ha et sted å være når det regner
- ○ Fordi de vil overnatte der

Bruk øynene godt: Hvor er Willy?

- ○ På landsleiren i Stavanger
- ○ På sommerleir i Danmark
- ○ På kanotur i Engerdal

Mange svarte riktig på premiequizen i forrige utgave. **ÅSMUND BAKKE BERNTSEN** fra Nittedal speidergruppe får en speiderbever, og **HELENE BRUDEVOLL VIKEN** fra Hyggen speidergruppe får et sett med speider-Lego. Premiene er levert av Speider-sport. **GRATULERER!**

Hva slags skip reiser Fredslyset med?

- ○ Hurtigruta
- ○ Speiderbåten Havbraatt
- ○ Color Line

Når og hvor er den neste speiderlandsleiren?

- ○ I Stavanger i 2017
- ○ I Bodø i 2015
- ○ I Bodø i 2017

Hvordan reddet Knut Haugland livet til kameraten Herman?

- ○ Han ropte om hjelp.
- ○ Han hoppet i vannet og svømte bort til Herman.
- ○ Han rodde ut til Herman med et tau.

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

KLIPP UT SIDEN (ELLER TA EN KOPI) OG SEND TIL: Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med «Speideren»

Foto / design: Iver Gjendem / Bonanza

JULE-
GAVE!

ALLTID BEREDT / WILDO

TURMATBOKS
Kr 179

Den gode gamle «tallrikslådan» er tilbake! matboksen er produsert i Sverige og er tilgjengelig i blå, lilla og grønn farge.

VÅR EGEN SPORTSBUTIKK I 100 ÅR!

Overskuddet fra salg av speiderskjorter, merker, klær og turutstyr på **www.speider-sport.no** går tilbake til speiderarbeid i Norge.

SPEIDERMAT

TEKST OG FOTO: ESPEN WILLERSRUD

Mål:
F-4, K-6

TIPS:
Du kan steke pannekaker ute over stormkjøkken, men å steke dem over bålet gir best varme. Da skal det alltid være en voksen med som kan hjelpe deg. Legg en rist på steiner over glørne, og sett pannen på risten.

UTFORSK NYE SMAKER:

URTEPANNEKAKER MED OST OG STERK PØLSE

Nam-nam, pannekaker er så GODT! Det går fint an å steke pannekaker ute på tur, hvis ikke det er veldig kaldt. Men du kan også lage dem etter at du har vært ute. Det vanskeligste med pannekaker er å snu dem, så få gjerne en voksen til å hjelpe deg.

Her er en oppskrift på middagspannekaker med urter, sterk pølse og ost, men du kan fylle dem med mye annet godt også.

DU TRENGER (TIL CA. FIRE SPEIDERE):

- 6 dl melk
- 3 dl hvetemel
- 1/2 ts salt
- 4 egg
- 2 ss smeltet smør
- Hakkede friske urter etter smak, for eksempel basilikum og timian
- Smør til steking

FYLL TIL PANNEKAKENE:

- Skiver av spekepølse eller sterk pølse, for eksempel chorizo (uttales «sjoritso»)
- Skiver av chevre, som er en myk, hvit geitost (uttales «sjevr») eller fetaost i små biter
- Litt ruccola eller annen salat
- Noen små tomater, halve eller i skiver

UTSTYR:

- En god stekepanne, gjerne i jern.
- En stekespade med langt, mykt blad, helst i tre eller plast.
- Varmekilde – bål eller brenner, hvis du lager dem ute.

SLIK GJØR DU:

Gjør klar røren til pannekakene: Hell melk i en bolle, visp inn mel og salt. Ha i eggene, visp til røren er glatt. Ha i urtene, og bland dem inn i røren. Skal du steke pannekakene ute, hell røren over på en tom melkekartong. Pass på at korken er tett.

Ha litt smør i stekepannen mellom hver gang du heller i røre. Prøv deg fram for å finne riktig avstand mellom flammen og stekepannen. Du kan flytte pannen litt rundt over flammen for at pannekakene skal bli jevnt stekt. Snu pannekaken når all røren i pannen har stivnet. Legg de ferdige pannekakene oppå hverandre på et fat under et lokk, slik at de ikke blir kalde. Før du serverer pannekakene, legg litt pølse, ost, salat og tomat i en stripe midt på hver pannekake, og rull sammen, eller la alle fylle sin egen pannekake.

GOD TURAPPETITT!

INFORMASJON TIL FORELDRE

NY I SPEIDEREN?

Er barnet ditt ny i speideren, og du er usikker på hva som trengs av utstyr? Snakk med lederen i den lokale speidergruppa di. Han/hun vil vite hva som kreves av utstyr der dere bor.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Den finner du på Internett, på www.speider-sport.no. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er www.speiding.no. Her finner du blant annet kontaktinformasjon til forbundskontoret og informasjon om medlemskap og forsikringer. Følg oss gjerne også på Facebook: www.facebook.com/speiderforbund

Mange grupper har også egne nettsider, spør lederen i speidergruppa di!

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. På denne siden har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER

- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe tre ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten er avhengig av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelsen. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig må du huske å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og med riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30 • E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

SPEIDERHELTEN

TEKST: SPEIDERMUSEET OG KIRVIL KAASA

SPEIDER-HELTEN KNUT HAUGLAND

Du har sikkert hørt om Kon Tiki-ferden. En av dem som var med het Knut Haugland. Han reddet en av kameratene sine på Kon Tiki, og gjorde mye annet modig også!

OM SPALTEN: Mange av norgeshistoriens største helter de siste hundre årene var også aktive speidere – i denne spalten blir du litt bedre kjent med dem – speiderheltene.

BILDET ER FRA BOKA «OPERATØREN» AV SVEIN SÆTER. DET ER GJENGITT ETTER TILLATELSE FRA FAMILIEN HAUGLAND. KILDER: SPEIDERMUSEET OG «KON-TIKI – ONE OF THE GREATEST SEA VOYAGES IN HISTORY» AV RAGNAR KVAM.

Knut Haugland ble født for nesten hundre år siden, i 1917. Han bodde på Rjukan, og han og de tre brødrene hans var speidere. Da Knut var 15 år gammel, var det speiderlandsleir ved Mandal. Knut ville så gjerne være med, men det var langt til Mandal, mer enn 300 kilometer. Faren hans hadde ikke råd til å betale for reisen begge veier. «Det gjør ikke noe», sa Knut og vennene, « vi kan gå den ene veien.» Dermed fikk Knut dra på speiderleir.

De måtte gå hjem fra landsleiren, og selv om de av og til fikk sitte på med en bil eller en båt, var skoene til Knut helt utslitte da han kom hjem igjen. Faren hans måtte kjøpe nye, og dermed sparte han ikke noe særlig på å la Knut gå hjem.

SÅ BLE DET KRIG I NORGE

Da Norge ble okkupert av Tyskland under 2. verdenskrig i 1940 ble Knut med i den farlige motstandskampen, og fikk mange viktige oppdrag. Noen ganger ble han tatt til fange, men han klarte å rømme hver gang. Knut var veldig lur og snartenkt, og lurte de tyske soldatene gang på gang.

NÆRE PÅ!

under krigen ble Knut kjent med en annen speider – Thor Heyerdahl. Thor inviterte Knut til å være med på Kon Tiki-ekspedisjonen over Stillehavet, og det ville Knut gjerne. Flåteferden gikk bra, men bare så vidt.

En dag var det dårlig vær, og plutselig falt en av mannskapet, Herman Watzinger, i vannet. Herman svømte for livet for å ta igjen flåten, men vinden var sterk og bølgene høye. Da grep Knut et livbelte som var festet til et tau, og hoppet etter. Han svømte bort til Herman, som begynte å bli utslitt, og fikk på ham livbeltet. Sakte, men sikkert klarte de andre å dra Knut og Herman opp på flåten igjen.

Knut Magne Haugland døde i 2009, 92 år gammel.